

Akčný plán rozvoja okresu Kežmarok v znení dodatku č. 2

Obsah

I. Analýza nepriaznivého hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho stavu okresu Kežmarok	3
II. Zhodnotenie rozvojového potenciálu okresu Kežmarok	8
III. Východiská Akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok	11
IV. Návrhy opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok, časový harmonogram, spôsoby a zdroje financovania	11
A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Kežmarok	17
B. Prioritná oblasť „Podpora regionálnej ekonomiky a inovácií“	21
C. Prioritná oblasť „Podpora rozvoja ľudského kapitálu“	233
D. Prioritná oblasť „Zvyšovanie atraktivity územia a zlepšenie kvality a dostupnosti služieb“	26
E. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni PSK	29
F. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni štátu	29
G. Zdroje financovania	32
V. Program monitorovania a hodnotenie dosiahnutého pokroku	33
VI. Integrácia existujúcich programov	333

I. Analýza nepriaznivého hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho stavu okresu Kežmarok

Okres Kežmarok je jedným z okresov, ktoré dlhodobo trpia vysokou mierou nezamestnanosti. Jeho priemerná miera nezamestnanosti počas posledných dvanástich štvrtrokov (4Q2012 – 3Q2015) dosiahla 27 %, po Rimavskej Sobote a Revúcej bola tretia najvyššia na Slovensku. Bol to viac ako dvojnásobok priemeru miery nezamestnanosti v SR za rovnaké obdobie.

Okres Kežmarok bol 15. decembra 2015 podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 336/2015 Z. z.“) zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“) do zoznamu najmenej rozvinutých okresov (ďalej len „NRO“). Následne bol pre okres v súlade so zákonom č. 336/2015 Z. z. vypracovaný Akčný plán rozvoja okresu Kežmarok (ďalej len „Akčný plán“) tímom expertov Ministerstva financií SR v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi z územia, najmä zástupcami miest a obcí okresu Kežmarok, Prešovského samosprávneho kraja a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok.

Okres Kežmarok je pohraničným okresom hraničiacim s Poľskom a okresmi Poprad, Stará Ľubovňa, Sabinov a Levoča. **Špecifické historické väzby** zaraďujú okres Kežmarok do kultúrneho regiónu Spiša s centrom v Spišskej Novej Vsi.

Ku koncu roka 2013 bolo v **okrese 41 obcí**, z toho 3 mestá, a počet obyvateľov dosiahol takmer 72 000. Okres Kežmarok s 35 % mestskej populácie má skôr vidiecky charakter. Hustota osídlenia v kežmarskom okrese 114 obyvateľov na km² je vyššia, ako slovenský aj krajský priemer.

Kežmarku **dominujú dve národnosti**, slovenská tvorí 80 % obyvateľstva a rómska 11 %. Líši sa od priemeru prešovského kraja, kde okrem týchto dvoch národností vystupuje aj rusínska národnosť. Výrazne sa líši od slovenského priemeru, kde je podobný podiel slovenskej národnosti, ale výrazne vyšší podiel maďarskej národnosti a nižší podiel rómskej národnosti.

Tabuľka č. 1 Národnostné zloženie obyvateľstva v roku 2013

	Okres Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj	SR
Slovenská národnosť, v %	80	83	81
Maďarská národnosť, v %	0	0	8
Rómska národnosť, v %	11	5	2
Rusínska národnosť, v %	0	3	1
Ostatné národnosti, v %	9	9	8

Zdroj: ŠÚ SR (2015). Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014. Bratislava

Tabuľka č. 2 Národnostné zloženie podľa Atlasu rómskych komunít na SR

	Okres Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj	SR
Mapovanie – počet Rómov	18 557	114 207	402 810
Mapovanie – % Rómov	26	14	7

Zdroj: Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013. Vyd. UNDP Europe and the CIS Bratislava Regional Centre.

Údaje ŠÚ SR o podiele rómskej národnosti sú oproti mapovaniu rómskych komunít silne podhodnotené. Podľa Atlasu rómskych komunít bolo na Slovensku v roku 2013 402 810 osôb s predpokladanou rómskou etnicitou, z toho 114 207 osôb v Prešovskom kraji a 18 557 osôb v kežmarskom okrese. V okrese Kežmarok by teda podľa Atlasu rómskych komunít žilo nie 11 %, ale takmer 26 % rómskeho obyvateľstva. Vďaka odlišnému demografickému vývoju bude podiel rómskej populácie v okrese narastať, čo sa kvôli jej nízkej miere zamestnanosti môže prejavovať ďalším zaostávaním okresu.

Dlhodobá vysoká nezamestnanosť v okrese Kežmarok bola spôsobená **špecifickými okresnými faktormi a dopadmi minulej centrálnej hospodárskej politiky a sociálnej politiky, inštitucionálnych nastavení a vývoja na globálnych a lokálnych trhoch.** Medzi špecifické okresné faktory patrí hlavne **nedostatočne rozvinutá infraštruktúra regiónu, nízka kvalifikácia pracovnej sily, odchod mladej kvalifikovanej sily z okresu a nevyhovujúca štruktúra regionálneho školstva.** V okrese **nie sú primerané podmienky na vytváranie pracovných miest menšími podnikmi a podnikmi, ktoré by sa mali podieľať na rozvoji pôdohospodárstva v nadväznosti na cestovný ruch.** Navyše, kvôli **nedostatočnej koordinácii a nedostatočnému plánovaniu a podpore regionálneho rozvoja, okres Kežmarok nevyužíva v plnej miere svoj hospodársky, prírodný a kultúrny potenciál, ako ani potenciál územnej spolupráce v regióne.**

V roku 2013 bolo **z celkovej populácie** 71 947 osôb v produktívnom veku 48 558 osôb, z toho 32 327 osôb bolo ekonomicky aktívnych. 9 227 osôb pracovalo a 9 816 osôb sa uchádzalo o zamestnanie. Z 8 989 disponibilných nezamestnaných až 6 696 bolo bez práce dlhšie ako 12 mesiacov. Pretlaku ponuky pracovnej sily, ale aj jej nízkej kvalifikácii zodpovedá nízka priemerná hrubá mesačná mzda 648 eur na úrovni 73 % slovenského priemeru. Vzhľadom na odvetvové štatistiky výrazne nízkych miezd v okrese napríklad v stavebníctve (475 eur) však je možné predpokladať významný podiel šedej ekonomiky a v skutočnosti vyššie príjmy. Okres Kežmarok je tak do istej miery možné pokladať za dodávateľa lacnej pracovnej sily na území celého Slovenska, a to aj v rámci šedej ekonomiky.

Tabuľka č. 3 Štruktúra populácie a mzdy v roku 2013 (%)

	Okres Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj	SR
priemerný vek (roky)	33	37	40
obyvateľstvo v predproduktívnom veku, v %	24	19	15
obyvateľstvo v produktívnom veku, v %	68	71	72
obyvateľstvo v poproduktívnom veku, v %	8	11	12
hrubá mesačná mzda, v eurách	648	721	891
...v stavebníctve	475	656	815

Zdroj: ŠÚ SR (2015). Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014. Bratislava

Nezamestnaná pracovná sila v okrese Kežmarok má výnimočne nízke vzdelanie: takmer 60% uchádzačov o zamestnanie má len ukončené alebo neukončené základné vzdelanie.

Tabuľka č. 4 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania v decembri 2015 (v %)

	Okres Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj	SR
neukončené základné, v %	17,7	10,2	5,1
základné, v %	41,6	27,3	24,2
stredné odborné, v %	36,1	51,9	56,6
vyššie a vysokoškolské, v %	3,2	8,1	10,4

Zdroj: UPSVaR

Takmer dve tretiny nezamestnaných v okrese Kežmarok sú dlhodobozamestnaní. Ešte väčší rozdiel medzi okresom Kežmarok a slovenským aj prešovským priemerom je v nezamestnanosti dlhšej, ako tri roky, ktorou trpí takmer polovica jeho nezamestnaných.

Tabuľka č. 5 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby trvania nezamestnanosti v decembri 2015 (v %)

Obdobie	Okres Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj	SR
do 12 mesiacov, v %	35	43	48
12 mesiacov až 36 mesiacov, v %	21	23	23
nad 37 mesiacov a viac, v %	44	34	29

Zdroj: UPSVaR

Dôležitým zamestnávateľom v okrese je priemysel, v ktorom pracuje až 33 % pracujúcich, veľkoobchod a maloobchod s 20 % pracujúcich (zamestnanosť v oboch sektoroch vysoko prevyšuje slovenský aj prešovský priemer), vzdelávanie a verejná správa. V poľnohospodárstve pracovalo mierne viac pracujúcich, ako je slovenský a prešovský priemer, ale v stavebníctve

pracovalo len 3 % pracujúcich, čo môže odrážať nedostatočné pracovné príležitosti v okrese a jeho bezprostrednom okolí, nízku kvalifikáciu pracovnej sily, alebo vysoký podiel šedej ekonomiky.

Tabuľka č. 6 Odvetvová charakteristika zamestnanosti v % (percentuálny podiel zamestnancov vo vybraných odvetviach na celkovom počte zamestnancov vo vybraných regiónoch, rok 2013)

	Okres Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj	SR
poľnohospodárstvo	5	4	3
priemysel	33	27	28
stavebníctvo	3	5	4
veľkoobchod a maloobchod	20	13	14
vzdelávanie	13	13	9
verejná správa	7	11	9

Zdroj: ŠÚ SR (2015). Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014. Bratislava

Školstvo v kežmarskom okrese zápasí s nedostatkom kapacít materských a základných škôl, a s pomerne vysokým podielom detí umiestnených v špeciálnych školách. Základné školy často nemajú štandardné vybavenie – učebne, kabinety, odborné učebne a laboratória, telocvične, jedálne a neponúkajú žiakom ani možnosť teplej stravy. Špeciálne základné školy sú finančne náročné, pričom na celom území Slovenska existujú vážne obavy práve o finančne motivovanom umiestňovaní detí do špeciálnych škôl a nevhodnej diagnostike. Stredné školy svojim zameraním nedostatočne reagujú na potreby miestneho trhu práce a prejavovaného dopytu miestnych podnikov.

Prehľad počtu škôl a žiakov podľa jednotlivých typov škôl je uvedený v nasledujúcej tabuľke. Zriaďovatelia majú nahlásené havarijné stavy predbežne vyčíslené na 1,6 miliónov eur.

Tabuľka č. 7 Materské a základné školy v okrese Kežmarok v školskom roku 2015/2016

	Počet MŠ	Počet detí	Počet ZŠ	Počet žiacov	Počet ŠZŠ	Počet žiacov	Počet SŠ*	Počet žiacov
Štátne	34	2 104	29	7 994	4	461	6	1 824
Neštátne	2	171	1	248	3	459
Spolu	36	2 275	30	8 242	4	461	9	2 283

* Okrem jednej ŠZŠ s počtom žiakov 24

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Kým počet detí a nároky na školskú infraštruktúru budú podľa demografických prognóz na Slovensku výrazne klesať vo vekovej kategórii 0 – 2 roky medzi rokmi 2015 a 2025 o 16 %, v okrese Kežmarok bude za rovnaké obdobie pokles len mierny, o 3 %. Zároveň je možné

predpokladať nerovnomerný vývoj v rámci okresu, takže klesajúce agregátne číslo zakrýva nárast a potreby nových kapacít v niektorých obciach.

Pokiaľ ide o **sociálnu sieť**, až 14 % obyvateľov kežmarského okresu je závislých na sociálnych dávkach, čo je takmer trojnásobne viac oproti slovenskému priemeru. Väčšina zo živateľov týchto domácností je registrovaná na úrade práce ako uchádzači o zamestnanie. Do okresu tak bolo na sociálnych dávkach v minulom roku vyplatených 6,4 milióna eur, čo je 53 eur na závislú osobu a mesiac. Tieto financie je možné vďaka nárastu zamestnanosti v budúcnosti využiť na podporu ekonomického rastu a rekvalifikácie a mentoringu.

Tabuľka č. 8 Počet poberateľov a výška sociálnych dávok v roku 2015

	Okres Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj	SR
Počet poberateľov pomoci v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami	10 093	69 438	245 529
Podiel z počtu obyvateľov, v %	13,9	8,4	4,9
Pomoc v hmotnej núdzi a príspevky k dávke, v mil. eur	6,4	46,2	201,1
z toho pre uchádzačov o zamestnanie, v mil. eur	6,2	42,5	166,1
Prídavok na dieťa, v mil. eur	5,8	53,6	310,3
Rodičovský príspevok, v mil. eur	6,7	56,4	347,2
Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, v mil. eur	1,2	23,7	132,4
Peňažné príspevky na opatrovanie, v mil. eur	1,0	16,4	94,5

Zdroj: UPSVaR

Poľnohospodárstvo v okrese Kežmarok v súčasnosti nedostatočne využíva svoj potenciál na tvorbu pracovných miest. Rovnako ako na celom Slovensku aj v okrese Kežmarok dlhodobo klesal podiel poľnohospodárstva na celkovej produkcii, zamestnanosti a investíciách, a tým sa znížil vplyv odvetvia na rozvoj vidieka. Celková produkcia na hektár poľnohospodárskej pôdy ako aj zamestnanosť na hektár je v okrese Kežmarok aj na Slovensku nižšia ako v susednom Poľsku alebo v Českej republike.

Nízka zamestnanosť v poľnohospodárstve odzrkadľuje v prvom rade zlú aplikáciu spoločnej poľnohospodárskej politiky pri produkcii produktov náročných na prácu (ovocinárstvo, zeleninárstvo, živočíšna výroba) v minulosti, čo sa prejavuje aj nízkou mierou sebestačnosti v týchto komoditách. Negatívny vplyv na zamestnanosť v poľnohospodárstve má aj podporná politika na úrovni EÚ, nevhodná štruktúra fariem, zle fungujúci trh s pôdou a nízka diverzifikácia produkcie poľnohospodárskych podnikov.

Poľnohospodárstvo má zo všetkých odvetví národného hospodárstva najlepšie predpoklady zamestnávať na vidieku ľudí, ktorí by si len s ťažkosťami (alebo vôbec) nachádzali pracovné uplatnenie na pracovnom trhu mimo tohto odvetvia. Dôvodom je ich špecifický ľudský kapitál, ktorý má nízke využitie mimo poľnohospodárstva a náklady na rekvalifikáciu týchto zamestnancov sú vysoké. Zamestnať prepustených ľudí z poľnohospodárskych podnikov sa ukázalo veľmi ťažké, až nemožné kvôli zlej situácii na trhu práce na vidieku. Rast poľnohospodárskej produkcie v okrese Kežmarok by mohol slúžiť aj ako medzi-trh práce pre lokálnu nízko kvalifikovanú pracovnú silu (zvlášť z marginalizovaných rómskych komunit). Lepšie zásobovanie kvalitnými lokálnymi potravinami podporí cestovný ruch v regióne. Poľnohospodárstvo v okrese Kežmarok má predpoklady produkovať pozitívne externality, ktoré nie sú ohodnocované trhovými cenami, ale výrazne sa podieľajú na zlepšení kvality života a sú základom pre rozvoj cestovného ruchu. Zachovanie kultúry a tradícií na vidieku a krajín tvorba sú príkladmi pozitívnych externalít tvorených poľnohospodárstvom relevantných pre okres Kežmarok.

V okrese Kežmarok existujú vhodné podmienky na rozvoj hlavne živočíšnej výroby, agroturistiky ako aj vybraných druhov rastlinnej výroby, ktorý by viedol k rastu zamestnanosti. V živočíšnej výrobe sú možnosti rozvoja chovu hovädzieho dobytku, oviec, ale aj hydiny. V rastlinnej výrobe je potenciál rozvoja produkcie obilnín a krmovín. S klimatickými zmenami sa v okrese Kežmarok budú zlepšovať podmienky na rozvoj rastlinnej výroby, čo spolu s technologickým pokrokom povedie k rastu úrod. Okres Kežmarok má dobré predpoklady na pestovanie zemiakov. Historický význam pestovania zemiakov v podtatranskej oblasti zdôrazňuje existencia VŠÚZ – Výskumný a šľachtiteľský ústav zemiakarský, a.s., v obci Veľká Lomnica. Prírodné prostredie okresu vytvára podmienky na rozvoj agroturizmu s nezanedbateľným potenciálom tvorby pracovných miest. Okres má komparatívne výhody aj v rozvoji lesníctva a poľovníctva z pohľadu produkčného aj rekreačného využitia. Príležitosťou je aj zhodnotenie potenciálu územia bývalého vojenského obvodu Javorina.

Okres Kežmarok má značný **potenciál energetických úspor** (najmä v budovách) a nevyužívaných obnoviteľných zdrojov energie. Využitie tohto potenciálu predstavuje veľkú výzvu z pohľadu stabilizácie lokálnej ekonomiky, zníženia závislosti od dovozu energie a fosílnych palív, tvorby pracovných príležitostí a minimalizácie úniku kapitálu mimo región.

II. Zhodnotenie rozvojového potenciálu okresu Kežmarok

Základnými predpokladmi na rozvoj okresu je tvorba pracovných miest reflektujúca špecifiká disponibilnej pracovnej sily a zároveň zlepšenie štruktúry a kvalifikácie uchádzačov o zamestnanie (UoZ) lepšie odrážajúcej požiadavky trhu práce a špecifické limity sociálnych skupín nezamestnaných:

- nezamestnaní sú prevažne nízko kvalifikovanou pracovnou silou dlhodobo bez zamestnania, školstvo nedostatočne reaguje na miestne potreby trhu práce,

- podľa kvalifikovaného odhadu ÚPSVR Kežmarok v spolupráci s mestami a obcami, zhruba polovicu nezamestnaných a vyše tri štvrtiny dlhodobo nezamestnaných tvoria Rómovia, vrátane komunit s viacgeneračnou chudobou,
- vysoký nárast počtu obyvateľov v kombinácii s chudobou a dlhodobou nezamestnanosťou predstavuje vysoký tlak na rozvoj infraštruktúry, zvlášť bývania,
- vysoká miera osobnej zadlženosti vedie nezamestnaných k uplatneniu sa v šedej ekonomike namiesto uplatnenia sa na formálnom trhu práce, prejavuje sa tak aj nedostatočné potieranie nelegálnej práce,
- nedostatočne sa využíva potenciál sociálnej ekonomiky, medzi trhu práce a verejné obstarávanie ako nástroj podpory lokálnej ekonomiky.

V oblasti regionálnej ekonomiky je výzvou využitie potenciálu rozvoja existujúcich ekonomických subjektov, skvalitnenie podmienok na podnikanie s dôrazom na malé a stredné podniky (MSP) udržateľne zhodnocujúce lokálne zdroje naprieč sektormi od pôdohospodárstva, cez prvotné spracovanie surovín, najmä dreva, priemyselnú výrobu, služby až po kreatívny priemysel. Dosiahnuť zvýšenie kvalifikačnej úrovne zamestnanosti vytvorením podmienok pre potenciálne schopných mladých ľudí pre ich zamestnanie v podnikoch okolitých okresov.

Ďalšie výzvy sa týkajú lokálnych geografických a kultúrnych podmienok, ako aj globálnych dejov:

- ***Klimatické zmeny a energetický potenciál***

Potreba adaptačných a mitigačných opatrení v reakcii na klimatické zmeny vrátane využitia potenciálu úspor energie a obnoviteľných zdrojov okresu, zvlášť v kontexte podpory regionálnej sociálnej ekonomiky, tvorby pracovných príležitostí a v sociálnom kontexte, znižujúc životné náklady a únik kapitálu, prispievajúc tým k vyššej kvalite života.

- ***Prírodný potenciál***

Predovšetkým je potrebné zachovať, využívať a rozvíjať kvalitné životné prostredie a špecifické klimatické podmienky, prírodné zdroje, ako sú lesy a drevná hmota, povrchové a podzemné vody, termálne vody, ornú pôdu, lúky a pasienky, morfológické podmienky terénu, bohatstvo rýb, poľovnej zveri, včelstiev a iné. V súčasnosti poľnohospodárstvo, lesníctvo, odvetvie spracovania dreva a poľovníctvo tieto vzácne prírodné zdroje nevyužívajú v dostatočnej miere. V okrese existujú predpoklady na rozvoj živočíšnej výroby, hlavne na chov oviec, hovädzieho dobytku a chov hydiny, ktorá by dokázala zamestnať existujúce pracovné sily, ktoré v iných odvetviach národného hospodárstva vzhľadom na svoju nízku kvalifikáciu nenachádzajú uplatnenie. Prírodný potenciál zvlášť predurčujú okres Kežmarok na rozvoj agroturizmu a chov včiel. K špecifickým hodnotám okresu patrí aj tradícia zemiakarskej výroby a odrodový genofond, ktorý je jedinečný v strednej Európe. S klimatickými zmenami sa v okrese Kežmarok postupne menia podmienky na rozvoj rastlinnej výroby. Lesné aj nelesné pozemky majú potenciál na tvorbu obnoviteľných zdrojov a pri rešpektovaní environmentálnych limitov môžu zohrávať významnejšiu

úlohu v hospodárskom rozvoji, zamestnanosti a prosperite okresu, najmä jeho vidieckych oblastí. Lesy v okrese Kežmarok sú aj zdrojom produktov a poskytujú ekosystémové služby, ktoré človek využíva už oddávna a ktoré majú značný sociálno-ekonomický a verejnoprospešný význam (lesné plody, huby, liečivé byliny, zverina a pod.). Tieto zdroje sú však v súčasnosti nedostatočne využívané. Existujú aj predpoklady na rozvoj poľovníctva v regióne, ktoré má potenciál dosiahnuť značný produkčný a rekreačný význam.

- ***Kultúrny potenciál***

Základom vyprofilovania mesta Kežmarok, ako špecifického regionálneho pólu rastu, ktorý je komplementárny k mestu Poprad, je zachovanie, rozvoj a udržateľné využitie kultúrneho potenciálu okresu. Tento potenciál tvorí unikátny pamiatkový fond, tradície umeleckej a remeselnej výroby, tradície spracovania ľanu, vlny, ovčiarstva, ale aj kultúrne inštitúcie a rôzne odvetvia kreatívneho priemyslu.

- ***Infraštruktúra***

Dôležitou výzvou je rozvoj a efektívne využitie regionálnej sociálnej, technickej a dopravnej infraštruktúry, ako aj infraštruktúry cestovného ruchu. Ide o zabezpečenie kľúčových investícií potrebných pre zlepšenie dostupnosti regiónu, a tým zvýšenie atraktívnosti pre investorov a na cestovný ruch. Ide tiež o dobudovanie environmentálnej infraštruktúry umožňujúcej udržateľný rozvoj ekonomických aktivít v regióne, o zlepšenie dostupnosti sociálnej infraštruktúry vrátane zdravotnej starostlivosti a dobudovanie špecifických zariadení sociálnej infraštruktúry reflektujúcich nielen starnutie obyvateľstva, ale aj potreby mladých rodín s deťmi.

- ***Cestovný ruch***

Podmienkou rozvoja cestovného ruchu je aj kvalitná technická infraštruktúra v rámci hotelierstva, ubytovacích služieb, komplexných služieb cestovného ruchu, s dôrazom na poznávací, zážitkový a kultúrny cestovný ruch, výstavníctvo, agroturistiku a podobne.

- ***Geografická poloha a územná spolupráca***

Pre okres Kežmarok je ďalšou výzvou jeho geografická poloha a územná spolupráca. Okres hraničí s najatraktívnejším regiónom cestovného ruchu v rámci Slovenska a Poľska, s priemyselne silným okresom a dopravným uzlom Poprad (vrátane dostupnosti letiska), avšak leží v periférnej polohe. Táto poloha podmieňuje obrovský potenciál odbytu špecifických produktov vo väzbe na cestovný ruch (niekoľko miliónov návštevníkov v okruhu cca 50 km), možnosti kooperácie založenej na doplnkovosti (napr. kultúrny, prírodný, zážitkový a poznávací cestovný ruch) a na deľbe práce v rámci regionálnych a cezhraničných stratégií rozvoja. Periférna poloha okresu je však zároveň závažnou prekážkou efektívneho využívania jeho disponibilných zdrojov a potenciálu.

Rovnako sa prejavuje aj potreba užšej medzirezortnej a územnej koordinácie, plánovania a riadenia zo strany štátu, VÚC a miestnych samospráv. Je potrebné odstrániť prekážky pre lokálne iniciatívy a zlepšiť motiváciu a inštitucionálny rámec na spoločný postup obcí a okresov.

III. Východiská Akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok

Akčný plán vychádza zo zhodnotenia potenciálov a výziev rozvoja okresu, zo zhodnotenia konkurenčných výhod a nevýhod a z analýzy očakávaného vývoja rámcových podmienok jeho rozvoja. Rešpektovanie princípov stratégie je predpokladom na dosiahnutie cieľov Akčného plánu, ako aj na efektívne vynakladanie verejných prostriedkov na jeho realizáciu.

Stratégiu Akčného plánu charakterizujú nasledujúce princípy:

1. efektívne využívanie lokálnych výrobných zdrojov a zvlášť pracovnej sily,
2. inteligentná výrobná špecializácia okresu v súlade s regionálnymi komparatívnymi výhodami, vyprofilovanie mesta Kežmarok ako regionálneho pólu rastu a podpora cyklov produkcie – distribúcie – spotreby v regióne,
3. zvyšovanie tvorby pridanej hodnoty v okrese,
4. synergia rôznych zdrojov intervencií vrátane efektívneho a koordinovaného využitia kombinácie súkromných a verejných finančných zdrojov, ako aj využitie inovatívnych riešení založených na koordinácii opatrení integrujúcich ekonomickú, sociálnu a environmentálnu kvalitu rozvoja a zahraničné skúsenosti,
5. efektívnejšie poskytovanie verejných služieb vrátane investovania do vlastných kapacít a infraštruktúry,
6. podpora pilotných rozvojových projektov a ich následná replikácia v iných odvetviach, lokalitách okresu a priľahlých okresoch.

Cieľom Akčného plánu je znížiť nezamestnanosť v okrese Kežmarok podporou vytvorenia 2000 pracovných miest do roku 2020. Rada pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu Kežmarok, ktorý je odborným poradným orgánom ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „minister DVRR SR“) a ktorú tvoria zástupcovia ministerstva DVRR SR, financií, hospodárstva, práce, sociálnych vecí a rodiny, mesta Kežmarok a Spišská Belá, regionálnej rozvojovej agentúry a občianskeho združenia z najmenej rozvinutého okresu, dňa 20. januára 2016 pripomenovala tento Akčný plán a po zapracovaní pripomienok z medzirezortného konania dňa 3. februára 2016 odporučila ministrom DVRR SR jeho predloženie vláde Slovenskej republiky na schválenie.

IV. Návrhy opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok, časový harmonogram, spôsoby a zdroje financovania

Prioritné oblasti rozvoja Akčného plánu sú definované tak, aby sa garantovala obsahová a časová koordinovanosť jednotlivých projektov, aktivít a systémových opatrení Akčného plánu s využitím podpory jednotlivých operačných programov v programovom období 2014 – 2020 s komplementárnymi intervenciami zo štátneho rozpočtu a iných zdrojov. Realizácia Akčného plánu bude podporená aj ďalšími podpornými systémovými opatreniami vlády SR.

V prípade, že opatrenie Akčného plánu bude financované z verejných zdrojov a bude smerovať subjektom vykonávajúcim hospodársku činnosť, bude posudzované a realizované podľa osobitných predpisov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci.

Akčný plán **určuje nasmerovanie opatrení a aktivít** do jednej prierezovej priority - zamestnanosť, ktorú Akčný plán sleduje naprieč všetkými prioritnými programami. A aktivity sú rozdelené do:

- A. systémových opatrení na úrovni okresu,
- B. až D.** troch prioritných oblastí rozvoja obsahujúcich pilotné aktivity – projekty zamerané na kľúčové oblasti rozvoja,
- E. systémových opatrení na úrovni PSK,
- F. systémových opatrení na úrovni štátu.

Podpora **rozvoja trhu práce** je v okrese Kežmarok zameraná na:

- disponibilnú pracovnú silu predovšetkým s nízkym stupňom vzdelania a nedostatočnými pracovnými návykmi,
- pracovnú silu, ktorá si potrebuje zvýšiť kvalifikáciu, alebo formalizovať neformálne dosiahnutú kvalifikáciu,
- pracovnú silu, ktorá nemá motiváciu umiestniť sa na formálnom trhu práce pre osobné zadĺženie a s tým spojené exekúcie alebo pre vysoké okamžité príjmy na neformálnom trhu práce a vysoký osobný diskontný faktor,
- budúcu pracovnú silu, ktorá nie je motivovaná investovať svoje úsilie do vzdelávania sa na základnom alebo strednom stupni vzdelávania.

Akčný plán obsahuje systémové opatrenia a aktivity na úrovni okresu, VÚC a štátu. Systémové opatrenia sú zamerané na koordináciu a spoluprácu, majú za cieľ vytvoriť vhodné inštitucionálne prostredie na tvorbu pracovných miest. Kľúčové aktivity vedú priamo k vytvoreniu pracovných miest, alebo odstraňujú prekážky rozvoja zamestnanosti v okrese a sú pilotnými aktivitami, ktoré budú následne replikované v iných odvetviach a lokalitách okresu.

Ide o nasledovné **prioritné oblasti rozvoja**:

- B. Podpora regionálnej a lokálnej ekonomiky a inovácií** so zameraním na udržateľný rozvoj založený na efektívnom využití lokálnych zdrojov, hlavne pracovnej sily, s cieľom maximalizovať pridanú hodnotu v rámci okresu a vyprofilovanie regionálneho pólu rastu.
- C. Podpora rozvoja ľudského kapitálu**, jeho zladenie s potrebami regionálneho trhu práce a podpora stabilizácie mladých kvalifikovaných ľudí v rámci okresu. Osobitný dôraz kladie na vytvorenie a zabezpečenie fungovania regionálnej siete praktického vzdelávania s dôrazom na rozvoj technických a iných zručností požadovaných regionálnym trhom práce, na prepojenie vzdelávacích, výchovných a voľnočasových aktivít vrátane získavania základných hygienických a pracovných návykov v rámci integrovaného modelu inkluzívnej výchovy a na rozvoj služieb zamestnanosti.

- D. Zvyšovanie atraktivity územia a zlepšenie kvality a dostupnosti služieb** pre život, podnikanie a cestovný ruch. Tento prioritný program integruje opatrenia smerujúce na zlepšenie kvality a dostupnosti služieb, dobudovanie potrebnej infraštruktúry pre obyvateľov, verejný a podnikateľský sektor a pre cestovný ruch s cieľom zvýšiť atraktivitu okresu Kežmarok na bývanie, rekreáciu a voľno časové a ekonomické aktivity. Je koncentrovaný na integrované projekty Dostupné bývanie, Dostupnosť verejných služieb, Dopravná a technická infraštruktúra.

Nasledujúca tabuľka uvádza stručný prehľad systémových opatrení a kľúčových aktivít Akčného plánu:

Systémové opatrenia a kľúčové aktivity Akčného plánu	Kľúčoví partneri (gestor)
A. Systémové opatrenia na úrovni okresu Kežmarok	Cca 50 vytvorených pracovných miest
<p>1. Kežmarská rozvojová platforma</p> <p>1.1 Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok Vytvorenie Výboru pre rozvoj okresu Kežmarok okresným mestom a kľúčovými partnermi (obce, podniky, školy) ako platformy hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok plní funkciu koordinátora Kežmarskej rozvojovej platformy vrátane klastrových iniciatív v okrese. Iniciuje vypracovanie koncepcných dokumentov na úrovni okresu.</p> <p>1.2 Podpora klastrových iniciatív v kľúčových hospodárskych sektoroch v okrese (v spolupráci s RIS a MAS)</p> <p>1.3 Podpora miestnych akčných skupín</p> <p>1.4 Program podpory podnikania Spiš-Up pre začínajúcich podnikateľov</p> <p>1.5 Vytvorenie regionálneho partnerstva vzdelávania a podnikov prostredníctvom ponuky študijných odborov, učebných odborov a inovatívnych študijných programov reflektujúcich potreby trhu práce.</p> <p>1.6 Vytvorenie Centra podpory regionálneho rozvoja (oprava a vybavenie priestorov pre CPRR v objekte Reduta v meste Kežmarok, bežné a kapitálové výdavky na prevádzku a aktivity CPRR) Výkonný orgán pre implementáciu Akčného plánu a ďalších rozvojových aktivít.</p> <p>1.7 Vytvorenie centra udržateľnej energetiky Vytvorenie kapacity na rozvoj udržateľnej energetiky. Vypracovanie a implementácia nízko uhlíkovej stratégie okresu.</p>	<p>Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok, PSK, podniky, MH SR, MPSVR SR, MŠVVŠ SR, MPRV SR, MDVRR SR MŽP SR</p>

Pilotné aktivity – projektové opatrenia	
B. Prioritná oblasť „Podpora regionálnej ekonomiky a inovácií“	Cca 1500 vytvorených pracovných miest
2. Podpora projektov v pôdohospodárstve a nadväzujúcich odvetviach <ul style="list-style-type: none"> • Podpora minimálne 5 podnikateľských projektov v pôdohospodárstve a potravinárskom priemysle. • Podpora prípravy podnikateľských subjektov zameraných na obnovu lesov a udržateľné obhospodarovanie lesov, zhodnotenie drevnej hmoty a iných produktov prvovýroby a odpadu. • Podpora inovácií, nových technológií a realizácie produkcie na trhu. 	MPRV SR MŽP SR, MPSVR SR MŠVVŠ SR
3. Podpora vzniku novozaložených a rozšírenia existujúcich podnikateľských subjektov v priemysle, energetike a službách <ul style="list-style-type: none"> • Podpora vzniku minimálne 5 podnikateľských projektov v priemysle a službách. • Podpora minimálne 3 projektov udržateľnej energetiky. • Podpora inovácií, nových technológií a realizácie produkcie na trhu. • Podpora špecifického programu rekvalifikácie a cieľného odborného vzdelávania pre potreby podnikov v priľahlých okresoch. 	MH SR SARIO, SEIA, MPSVR SR, MŽP SR
4. Podpora vstupu nových investorov do priemyselného parku Kežmarok	Mesto Kežmarok MH SR, MŽP SR, MPSVR SR
5. Podpora subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti a verejných služieb <ul style="list-style-type: none"> • Minimálne 4 pilotné projekty subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti zameraných na verejno-prospešné práce. 	MPSVR SR SIH, MV SR, MH SR
6. Podpora regionálnych produktov <ul style="list-style-type: none"> • Projekt zameraný na podporu zvýšenia pridanej hodnoty koncových produktov a ich regionálnych produktov a ich umiestnenie na trhu. 	MH SR, MPRV SR
C. Prioritná oblasť „Podpora rozvoja ľudského kapitálu“	Cca 100 vytvorených pracovných miest

<p>7. Realizácia Národného projektu Cesta na trh práce v okrese Kežmarok</p> <ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ. 	<p>MPSVR SR</p>
<p>8. Integrované centrá inkluzívnej výchovy a vzdelávania</p> <ul style="list-style-type: none"> Podpora celodenných aktivít pre deti a mládež s dôrazom na získanie základných zručností a návykov, manuálnych a technických zručností, a to minimálne 8 zariadení v kategórii materské školy a v kategórii základné školy. 	<p>MŠVVŠ SR MPSVR SR, MV SR, MDVRR SR, MPRV SR</p>
<p>9. Regionálne centrum vzdelávania</p> <p>9.1 Vytvorenie stredoškolského areálu (tzv. Kampus) Kežmarok v objektoch bývalých kasární so zameraním na zavedenie profesijného vzdelávania s väzbou na prax.</p> <p>9.2 Vytvorenie 2 nových centier odborného vzdelávania a prípravy pri stredných odborných školách so zameraním na rozvoj duálneho vzdelávania v profesiách požadovaných trhom práce pre žiakov SOŠ.</p> <p>Podpora využitia a rozvoja odborných, personálnych a technických kapacít stredných škôl na realizáciu kvalifikačných a rekvalifikačných kurzov (možnosť zapojenia obecných podnikov) a RegioPass.</p>	<p>MŠVVŠ SR, PSK MPSVR SR, MDVRR SR, MPRV SR</p>
<p>10. Vytvorenie minimálne 3 tréningových pracovísk pri SOŠ na zabezpečovanie kvalifikačných kurzov pre ľudí s nedokončeným (základným) vzdelaním v obciach s vysokou nezamestnanosťou, reagujúcich na potreby miestnych podnikov, vrátane marginalizovaných skupín.</p>	<p>MPSVR SR, PSK MŠVVŠ SR, MV SR, MDVRR SR</p>
<p>11. Vytvorenie centra poradenstva a služieb zamestnanosti Kompetenčné centrum zahŕňajúce kariérne a profesijné poradenstvo, služby pre trh práce, služby pre inkubačné programy a služby pre subjekty sociálnej ekonomiky.</p>	<p>MPSVR SR, ÚPSVR Kežmarok, MV SR, MH SR, MDVRR SR</p>
<p>D. Prioritná oblasť „Zvyšovanie atraktivity územia a zlepšenie kvality a dostupnosti služieb“</p>	<p>Cca 350 vytvorených pracovných miest</p>
<p>12. Pilotné programy svojpomocnej výstavby sociálnych bytových jednotiek pre aktívnych</p>	<p>MV SR SIH, MPSVR SR, MDVRR SR</p>
<p>13. Projekt svojpomocnej výstavby bytových jednotiek pre mladé rodiny</p>	<p>ŠFRB MV SR</p>
<p>14. Podpora projektov nájomných bytov pre mladých ľudí</p>	<p>MDVRR SR ŠFRB</p>

15. Tri centrá integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti a dve okresné integrované koncepcie/politiky (sociálna starostlivosť, zdravotná starostlivosť a podpora zdravia)	MZ SR MPSVR SR,
16. Stavby ciest I. triedy – I/67, I/66, I/77 Rožňava – Bardejov, vrátane úseku Veľká Lomnica – Kežmarok	MDVRR SR
17. Projekty zlepšenia kvality a dostupnosti verejných služieb <ol style="list-style-type: none"> a) Centrá integrovaných verejných služieb v strediskových obciach b) Projekty rozvoja verejnej infraštruktúry na podporu stredísk cestovného ruchu a ich dostupnosti c) Modernizácia zariadení sociálnych služieb d) Environmentálna infraštruktúra, verejné služby a adaptačné opatrenia na zmeny klímy v intravilánoch obcí a projekty s preferovaným využitím lokálnej pracovnej sily v spolupráci so SVP, správcami tokov a pod. e) Podpora modernizácie cestnej infraštruktúry a rozvoja účelových cyklotrás 	MDVRR SR, MV SR, MPSVR SR MŽP SR
18. Podpora prípravy územia pre bytovú výstavbu (majetková, územnoplánovacia, technická a infraštruktúrna) a investície spojené s tvorbou pracovných príležitostí	Obce, MDVRR SR, MH SR
E. Systémové opatrenia na úrovni Prešovského samosprávneho kraja	
Rada pre hospodársky rozvoj PSK Vytvorenie Rady pre hospodársky rozvoj PSK ako platformy pre riešenie kľúčových problémov hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja. <ul style="list-style-type: none"> • Posilnenie odborných kapacít v miestnej správe v oblasti prípravy projektov a navrhovanie opatrení v oblasti rozvoja kapacít územnej samosprávy pre dosiahnutie kľúčových cieľov hospodárskeho a sociálneho rozvoja. • Vytvorenie podmienok na realizáciu úloh vyplývajúcich z akčného plánu v oblasti stredného školstva v najmenej rozvinutých okresoch. • Prehodnotenie možností nastavenia systému stredného školstva najmä so zameraním na potreby okresu Kežmarok. • Inicievanie zaradenia jednotlivých prioritných projektov Akčného plánu do Regionálnej integrovanej územnej stratégie prostredníctvom Rady partnerstva na úrovni VÚC. 	PSK, SÚS

A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Kežmarok

Systémové opatrenia na úrovni okresu sú zamerané na vytvorenie kapacít, inštitucionálnych a organizačných rámcov a zabezpečenie logistickej a technickej podpory na implementáciu Akčného plánu. Tieto tvoria rozvojovú platformu okresu pozostávajúcu z Rady pre rozvoj okresu Kežmarok, klastrových iniciatív, miestnych akčných skupín, regionálneho partnerstva vzdelávania, Centra projektovej podpory a prípravy projektov, Centra udržateľnej energetiky a programu podpory podnikania.

Popis kľúčových systémových opatrení

Opatrenie 1. Kežmarská rozvojová platforma

Sústava kľúčových systémových opatrení je nasmerovaná na vytvorenie integrovanej Kežmarskej rozvojovej platformy. Jej úlohou je vo vzájomnom prepojení jednotlivých opatrení vytvoriť kapacity na tvorbu koncepcií, riadenie a implementáciu aktivít regionálneho ekonomického a sociálneho rozvoja a koordináciu jeho subjektov s dôrazom na naplnenie cieľov Akčného plánu.

Kľúčoví partneri (**gestor**): **Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok**, CPRR, ústredné a miestne orgány štátnej správy, subjekty územnej spolupráce a sociálno-ekonomickí partneri

Termín: 2016-2020

Podopatrenie 1.1 Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok

Vytvorenie Výboru pre rozvoj okresu Kežmarok kľúčovými subjektmi územnej spolupráce (samosprávy, inštitúcie, podniky, školy, subjekty územnej spolupráce) ako platformy hospodárskeho a sociálneho rozvoja okresu. Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok bude koordinovať aktivity implementácie Akčného plánu a celkového hospodárskeho a sociálneho rozvoja okresu, tvoriť platformu pre formulovanie kľúčových hospodárskych a sociálnych politík vrátane sociálnej integrácie na úrovni okresu, ako aj plniť funkciu koordinátora pre klastrové iniciatívy v okrese.

Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok iniciuje vypracovanie strategických, koncepčných a plánovacích dokumentov a implementačných projektov v jednotlivých sektoroch a oblastiach akými sú napr. miestna ekonomika, cestovný ruch, regionálne produkty, podpora investícií a podnikania, zamestnanosť, celoživotné vzdelávanie a poradenstvo, služby trhu práce, sociálna inklúzia, sociálne služby, zdravotná starostlivosť a podpora zdravia, prevencia kriminality, verejné služby, verejná infraštruktúra a pod.“

Kľúčoví partneri (**gestor**): mesto Kežmarok

Partneri: mestá a obce okresu Kežmarok, podnikateľské subjekty, školy, subjekty územnej spolupráce

Podopatrenie 1.2 Podpora klastrových iniciatív v kľúčových hospodárskych sektoroch v okrese (v spolupráci s RIS a MAS)

Vytvorenie klastrov a sietí podnikateľov v kľúčových hospodárskych sektoroch najmä ako platforiem pre:

- spoluprácu s organizáciami vedy a výskumu a regionálnou sieťou celoživotného vzdelávania,
- podporu zakladania výrobných odbočiek združení a zdieľaných spracovateľských a distribučných prevádzok,
- distribúciu regionálneho produktu v sieťach obchodov s regionálnymi produktmi a zariadeniach v správe verejného sektora,
- prepájanie produktov a služieb do regionálneho produktového reťazca (napr. sieťovanie poskytovateľov rôznych služieb v cestovnom ruchu),
- proaktívnu prácu MH SR s firmami, pomoc pri zapájaní sa do subdodávateľských reťazcov zahraničných investorov (vypracovanie zoznamu firiem pôsobiacich v okrese Kežmarok z pohľadu ich portfólia produktov a služieb, poskytovanie podpory pri certifikácii pre potreby investorov, poskytovanie konzultačných služieb a poradenstva).

Kľúčoví partneri (**gestor**): Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok, MH SR,

Termín: 2016-2020

Podopatrenie 1.3 Podpora miestnych akčných skupín

Podpora MAS, najmä prostredníctvom financovania prevádzkových nákladov na chod MAS a nákladov na oživenie a podporou implementácie stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou.

Ide o partnerstvá medzi verejným, súkromným a občianskym sektorom v danom území t. z. partnerstvá medzi obcami, podnikateľmi, neziskovými organizáciami, záujmovými združeniami apod., ktorý spoločne vytvorí občianske združenie. Každá MAS na základe schválenej multifondovej stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (spolufinancovanej z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 a IROP 2014 – 2020) vyhlasuje výzvu na predkladanie žiadostí a posudzuje ich podľa výberových kritérií definovaných v stratégii miestneho rozvoja vedeného komunitou.

Miestne akčné skupiny v okrese Kežmarok by mali zosúladiť svoje Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou s Akčným plánom tak, aby:

- prispievali k zvyšovaniu zamestnanosti,
- posilnili životaschopnosť malých podnikov na vidieku,
- podporili domácu poľnohospodársku produkciu,
- zlepšili kvalitu života na vidieku,
- začlenili sociálne znevýhodnené skupiny do pracovného a spoločenského života, a
- podporili rozvoj inovácií.

Na území Prešovského samosprávneho kraja MPRV SR uvažuje s podporou minimálne 4 miestnych akčných skupín, ktoré budú vybrané v zmysle ustanovení § 13 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na základe schválených hodnotiacich kritérií.

Kľúčoví partneri (gestor): MPRV SR

Partneri: MAS/VSP, mestá a obce okresu Kežmarok, subjekty územnej spolupráce a podnikateľský sektor

Podopatrenie 1.4 Program podpory podnikania Spiš-Up pre začínajúcich podnikateľov

Realizácia systému podpory podnikania pre začínajúcich podnikateľov obsahujúceho:

- inkubačný a akceleračný program pre prípravu potenciálnych podnikateľov (príprava a validácia konkrétnych podnikateľských projektov, podporné poradenské služby v oblasti marketingu, ekonomiky, mentoringu...) realizovaný v rámci podnikateľského inkubátora,
- coworkingové a kreatívne centrum pre mladých podnikateľov v napojení na centrum praktického vzdelávania,
- kreatívny Hub Kežmarok ako akcelerátor rozvoja regionálneho pólu rastu okresu Kežmarok (podpora kultúrneho a kreatívneho priemyslu, spolupráce a sieťovania subjektov kreatívnej ekonomiky, zdieľaný marketing kreatívnej ekonomiky, podpora kreativity detí v štruktúre základných a materských škôl, základných umeleckých škôl a materských umeleckých škôl.

Kľúčoví partneri (gestor): Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok, PSK, MH SR, MŠVVŠ SR, MPSVR SR

Termín: 2016-2020

Podopatrenie 1.5 Vytvorenie regionálneho partnerstva vzdelávania a podnikov prostredníctvom ponuky študijných odborov, učebných odborov a inovatívnych študijných programov reflektujúcich potreby trhu práce.

Vznik a aktivity neformálnej platformy subjektov regionálnej ekonomiky, škôl a ďalších inštitúcií celoživotného vzdelávania, štátnej správy a samosprávy s cieľom vytvorenia a permanentnej aktualizácie systému študijných odborov, kurzov celoživotného vzdelávania a rekvalifikácie flexibilne reagujúceho na dopyt trhu práce a špecifická disponibilnej pracovnej sily štruktúrou ponuky vzdelávacích aktivít a inovatívnymi formami vzdelávania.

Kľúčoví partneri (gestor): Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok

Partneri: PSK, MŠVVŠ SR, ÚPSVaR, podnikatelia, školy

Podopatrenie 1.6 Vytvorenie Centra podpory regionálneho rozvoja

Výkonný orgán pre implementáciu Akčného plánu a ďalších rozvojových aktivít, ako aj projektové stredisko pre prioritné programy, prípravu a implementáciu kľúčových aktivít – projektov Akčného plánu, na zabezpečenie úloh technického sekretariátu Výboru pre rozvoj okresu Kežmarok, mediálnej a komunikačnej podpory, na podporu inkluzívneho verejného

obstarávania samospráv a koordinovania prístupu k inkluzívnym programom. Podpora pre vytvorenie Centra podpory regionálneho rozvoja spočíva najmä vo financovaní nasledovných nákladov:

- výdavky spojené s opravou a interiérovým vybavením priestorov budovy Reduty v meste Kežmarok pre účely zabezpečenia sídla a umiestnenia Centra podpory regionálneho rozvoja,
- bežné a kapitálové výdavky spojené s prevádzkou a plnením úloh Centra podpory regionálneho rozvoja.

V súlade s ustanoveniami schválenej Partnerskej dohody zabezpečí Úrad vlády SR zriadenie Integrovanej siete Informačno-poradenských centier. V súvislosti s metodickým usmerňovaním činnosti Integrovanej siete Informačno-poradenských centier Úrad vlády SR zabezpečí efektívnu podporu Akčného plánu prostredníctvom informačno-konzultačných aktivít pre potreby žiadateľov a prijímateľov projektov realizovaných na území najmenej rozvinutých okresov.

Centrum podpory regionálneho rozvoja bude využívať opatrenia Integrovanej siete Informačno-poradenských centier.

Kľúčoví partneri (gestor): Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok, ÚV SR

Partneri: mestá a obce, subjekty územnej spolupráce

Termín: 2016-2020

Oprávnený žiadateľ RP: subjekt územnej spolupráce alebo partnerstvo subjektov územnej spolupráce (napr. záujmové združenie právnických osôb)

Podopatrenie 1.7 Vytvorenie centra udržateľnej energetiky

Vytvorenie centra, ktoré zabezpečí:

- prípravu kapacít a vytvorenie podmienok na koordinovaný postup okresu smerom k zvyšovaniu jeho energetickej sebestačnosti, úspor energie a využitiu obnoviteľných zdrojov (analytická činnosť, informačný systém, osвета a vzdelávanie),
- vypracovanie nízko uhlíkovej stratégie okresu,
- implementáciu nízko uhlíkovej stratégie – prípravu projektov.

Kľúčoví partneri (gestor): Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok, MH SR, SIEA, MŽP SR, MDVRR SR.

Termín: 2016-2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Kežmarok

Predpokladané zdroje financovania:	RP, OP KŽP, obce, IROP, OP VaI, OP ĽZ (podpora ľudských zdrojov), PRV SR, verejné a súkromné zdroje
Celkový rozpočet:	5 970 tis. EUR
Z toho výška RP:	970 tis. EUR

B. Prioritná oblasť „Podpora regionálnej ekonomiky a inovácií“

Prioritný program je zameraný na podporu regionálnej ekonomiky a inovácií ako základu zlepšenia podmienok na trhu práce. Jeho cieľom je rozvoj ekonomických aktivít podnikateľského a verejného sektora udržateľne a efektívne zhodnocujúcich lokálne zdroje a umožňujúcej čo najširšie využitie disponibilnej pracovnej sily a sformovanie regionálneho pólu rastu komplementárneho k pólu rastu v PSK.

Dosiahnuť posilnenie hospodárskeho potenciálu okresu Kežmarok rastom zamestnanosti v kvalifikovanejších pracovných pozíciách vybraných ľudských zdrojov z miest a obcí okresu Kežmarok v podnikoch okolitých okresov. K tomu pripraviť systém špecifických programov zamestnanosti za účelom cielenej rekvalifikácie a odborného vzdelávania so zameraním na potreby podnikov.

Popis kľúčových aktivít

Opatrenie 2. Podpora projektov v pôdohospodárstve a nadväzujúcich odvetviach

- podpora minimálne 5 projektov,
- podpora prípravy podnikateľských projektov v pôdohospodárstve a potravinárskom priemysle,
- podpora prípravy projektov podnikateľských subjektov zameraných na obnovu lesov a udržateľné obhospodarovanie lesov, zhodnotenie drevnej hmoty a iných produktov prvovýroby a odpadu,
- podpora inovácií, nových technológií a realizácie produkcie na trhu,
- podpora prepojenia primárnej produkcie so spracovaním a obchodom, vytvorenie synergie medzi poľnohospodárstvom, potravinárstvom a cestovným ruchom a podporu využívania neobhospodarovanej pôdy.

Opatrenie 3. Podpora vzniku novozaložených a rozšírenie existujúcich podnikateľských subjektov v priemysle, energetike a službách:

- podpora vzniku minimálne 5 podnikateľských projektov v priemysle, energetike a službách,
- podpora inovácie existujúcich produktov a zavádzania nových produktov a technológií,
- podpora špecifického programu rekvalifikácie a cieľeného odborného vzdelávania pre potreby podnikov v priľahlých okresoch,
- podpora vstupu na nové trhy, vývoj nových obchodných modelov,
- podpora využitia brownfieldov v okrese,
- podpora 3 modelových projektov udržateľnej energetiky ako napr. využitie biomasy, vykurovanie budov z obnoviteľných zdrojov, vytvorenie lokálnych reťazcov výroby, spracovania a využitia biomasy.

V rámci tejto podpory aj:

- využívanie služieb Národného podnikateľského centra v prešovskom VÚC od roku 2017 (rôzne typy poradenstva, konzultácie, pomoc pri zhotovení podnikateľského zámeru, atď.),
- podpora využívania nefinančných nástrojov MH SR a SBA, prezentácia možností využívania mikropôžičiek, rizikového kapitálu, foriem a právnych náležitostí podnikania,
- podpora zvyšovania kvality a efektivity výrobných a technologických procesov prostredníctvom zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne SME, resp. so zameraním na mladých podnikateľov,
- stimulovanie dopytu po obnoviteľných zdrojoch, vrátane produktoch biomasy v rámci programu SIEA Zelená domácnostiam (príspevok domácnostiam na inštaláciu kotlov na biomasu),
- využitie schém na podporu inovácií do oblasti spracovania biomasy na štiepky, brikety a pelety v nadväznosti na program Zelená domácnostiam.

Opatrenie 4. - Podpora vstupu nových investorov do priemyselného parku Kežmarok

Využitie disponibilnej infraštruktúry priemyselného parku Kežmarok motiváciou príchodu nových investorov do priemyselného parku Kežmarok s dôrazom na využitie disponibilnej pracovnej sily a lokálnych zdrojov, osobitne tiež tradícií priemyselnej produkcie v regióne a nadväzností na potenciály poľnohospodárskej a lesníckej prvovýroby v ňom.

Opatrenie 5. - Subjekty sociálnej ekonomiky a subjekty na podporu lokálnej zamestnanosti a verejných služieb

Realizácia minimálne 4 pilotných projektov zameraných na vznik subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti ako medzi trhu práce s dôrazom na ekonomickú udržateľnosť, zvlášť v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti s prioritou ich zamerania na verejno-prospešné práce v nasledujúcich oblastiach:

- environmentálne projekty,
- verejné priestory, permakultúra a zelená infraštruktúra,
- dostupné sociálne bývanie,
- dostupná verejná infraštruktúra.

Termín: 2016-2020

Opatrenie 6. - Projekt podpory regionálnych produktov

Projekt zameraný na podporu zvýšenia pridanej hodnoty koncových regionálnych produktov a ich umiestnenie na trhu. Ide najmä o vytvorenie značky v súlade s platnou vyhláškou MPRV SR č. 163/2014 Z. z. o podmienkach používania dobrovoľného označovania poľnohospodárskych produktov a potravín na účely informovania spotrebiteľa, systému marketingu a distribúcie regionálneho produktu, prepájanie lokálnej produkcie na cestovný ruch a vytváranie reťazca regionálneho produktu a podpora jeho spotreby vo forme napr.:

- distribúcie regionálnych produktov do siete obchodov s regionálnymi produktmi a zariadení v správe verejného sektora,
- distribúcie a prepájania lokálnej produkcie na cestovný ruch (gastronómia, agroturistika, vidiecky cestovný ruch, zariadenia cestovného ruchu, čerpacie stanice),
- podpory vytvárania predajných a distribučných miest a práce s verejnosťou.

Kľúčoví partneri (**gestor**): Centrum projektovej podpory a prípravy projektov

Partneri: subjekty územnej spolupráce, podnikatelia a farmári

Termín: 2016-2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti B. Podpora regionálnej ekonomiky a inovácií

Predpokladané zdroje financovania:	RP, IROP, OP EZ (podpora ľudských zdrojov), PRV, podnikateľský sektor, Investičné stimuly, príslušné OP, Štátne a mestské lesy, MH SR, ESF, SIH, mesto Kežmarok, mesto Spišská Belá, Štátne lesy TANAP-U, Lesy SR, Vojenské lesy, Lesy mesta Kežmarok, Hydromeliorácie, š. p.
Celkový rozpočet:	23 602 tis. EUR
Z toho výška RP:	475 tis. EUR

C. Prioritná oblasť „Podpora rozvoja ľudského kapitálu“

Prioritná oblasť je zameraná na modernizáciu a kompletizáciu existujúcej vzdelávacej infraštruktúry s dôrazom na zabezpečenie jej efektívnej schopnosti reagovať na potreby trhu práce a špecifiká disponibilného ľudského kapitálu, a to prostredníctvom:

- podpory efektívnej a flexibilnej siete zariadení pre stredoškolské a celoživotné vzdelávanie s dôrazom na posilnenie praktického vzdelávania a rozvoj zručností,
- vytvorenia integrovaných výučbových a vzdelávacích zariadení,
- rozvoja služieb zamestnanosti.

Popis kľúčových aktivít

Opatrenie 7. - Realizácia NP „Cesta na trh práce“ v okrese Kežmarok

Hlavným cieľom projektu je zlepšiť postavenie UoZ na trhu práce, zvýšiť zamestnateľnosť a zamestnanosť UoZ a znevýhodnených UoZ podporou vytvárania pracovných miest, znížiť nezamestnanosť, osobitne dlhodobú nezamestnanosť, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti v najmenej rozvinutých okresoch s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti. Základnými aktivitami sú:

- Podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ,

- Podpora vytvárania pracovných miest pre znevýhodnených UoZ s osobitým zreteľom na dlhodobo evidovaných UoZ v sociálnych podnikoch pracovnej integrácie vytvorených v zmysle zákona o službách zamestnanosti,
- Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov,
- Zamestnám sa sám aj v poľnohospodárskej prvovýrobe,
- Poskytovanie finančného príspevku na podporu mobility,
- Poskytovanie individualizovaných služieb UoZ.

Termín: 2016 - 2020

Kľúčoví partneri (**gestor**): MPRV SR, MPSVR SR

Opatrenie 8. - Integrované centrá inkluzívnej výchovy a vzdelávania

Tieto centrá zabezpečujú celodenné aktivity pre deti a mládež s dôrazom na získanie základných zručností a návykov, ako aj manuálnych a technických zručností (dielne, športoviská, zdravotná prevencia a i.). Poskytujú zázemie na realizáciu neformálnych kurzov „praktického života“ pre starších.

- prepojenie a podpora celodenného vyučovacieho procesu v materských a základných školách v spolupráci s komunitnými centrami a využitím asistentov učiteľa na dodatočné vzdelávanie „prospechovo slabších“ žiakov,
- podpora celodenného výchovno-vzdelávacieho systému predovšetkým v marginalizovaných rómskych komunitách obyvateľstva je riešením, ktoré môže tieto problémy minimalizovať.

V rámci tejto aktivity bude vybudovaných:

- 8 zariadení materských škôl ako integrovaných výučbových a vzdelávacích zariadení predškolskej výchovy vrátane podpornej infraštruktúry,
- 4 základné školy ako integrovaných vzdelávacie zariadenia vrátane podpornej infraštruktúry.

Opatrenie 9. - Regionálne centrum vzdelávania

Regionálne centrum odborného vzdelávania a prípravy je pilierom efektívnej a flexibilnej siete zariadení pre stredoškolské, stredoškolské odborné a celoživotné vzdelávanie a poradenstvo s dôrazom na posilnenie praktického vzdelávania a rozvoj zručností. Zahŕňa vytvorenie stredoškolského areálu a centra a pracovísk praktického vzdelávania SOŠ.

Podopatrenie 9.1 Vytvorenie stredoškolského areálu KEŽMAROK

- rekonštrukcia areálu bývalých vojenských kasární Kežmarok na moderné polyfunkčné vzdelávacie stredoškolské centrum s komplexom služieb,
- zriadenie učební, laboratórií a iných pracovísk odborného vzdelávania a prípravy v rámci študijných a učebných odborov s využitím pre adaptáciu mladých ľudí pre trh práce,
- výstavba podpornej infraštruktúry a nájomných bytov pre pedagogických a odborných zamestnancov škôl v spolupráci s mestom Kežmarok.

Podopatrenie 9.2 Vytvorenie 2 nových centier odborného vzdelávania a prípravy pri stredných odborných školách.

Podľa ÚPSVaR v Kežmarku chýbajú niektoré pracovné profesie, po ktorých je dopyt v regionálnych podnikateľských subjektoch. Existujúce centrum (COVaP pri Hotelovej akadémii O. Brucknera pre hotelierstvo, gastronómiu a turizmus, Kežmarok) a novovzniknuté centrá (COVaP pre remeslá a služby pri SOŠ, Garbiarska 1, Kežmarok a COVaP pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo pri SOŠ, Kušníerska brána 349/2, Kežmarok) budú slúžiť na zlepšenie kvality a dostupnosti praktického vzdelávania, a okrem iného aj na podporu duálneho vzdelávania minimálne v profesiách požadovaných trhom práce. Zabezpečia využitie odborných personálnych a technických kapacít stredných odborných škôl pre posilnenie profesijného vzdelávania a na realizáciu kvalifikačných a rekvalifikačných kurzov (možnosť zapojenia obecných podnikov). Ide najmä o:

- obnovu a modernizáciu miest výkonu praktického vyučovania v rámci študijných odborov a učebných odborov SOŠ s využitím aj na projekty adaptácie pre trh práce,
- vytvorenie spoločnej platformy pre profesijné vzdelávanie na úrovni stredného odborného školstva a celoživotného vzdelávania vrátane vzdelávania manažérov subjektov sociálnej ekonomiky,
- podporu odborov vzdelávania stredných odborných škôl na agrovzdelávanie, lesníctvo, včelárstvo, agroturizmus a využívanie prírodného a kultúrneho dedičstva a ďalších odborov podľa požiadaviek trhu práce.

Opatrenie 10. - Vytvorenie pracovísk centier odborného vzdelávania a prípravy pri SOŠ ako tréningových centier

Centrá odborného vzdelávania a prípravy budú môcť v obciach okresu s vysokou mierou nezamestnanosti a so sídlom miestneho podniku služieb (obecného podniku) zriaďovať pracoviská ako svoje tréningové centrá prípravy ľudských zdrojov. Obce budú vo vzťahu k stredným odborným školám a ich centrá zmluvným partnerom napomáhajúcim zabezpečovať vhodné podmienky pre riadne fungovanie týchto pracovísk. Obdobný vzťah bude môcť vzniknúť aj v prípade záujmu zamestnávateľa (podnikateľský subjekt, živnostník a pod.), ktorý bude mať záujem o zamestnanie nezamestnaných a odbornú prípravu potrebnú pre výkon požadovanej pracovnej pozície.

Opatrenie 11. - Vytvorenie Centra poradenstva a služieb zamestnanosti (Kompetenčné centrum) ponúkajúce kariérne a profesijné poradenstvo, služby pre mladých vracajúcich sa zo zahraničia, služby pre trh práce, služby pre inkubačné programy a služby pre subjekty sociálnej ekonomiky.

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti C. Podpora rozvoja ľudského kapitálu

Predpokladané zdroje financovania:	RP, ŠR, IROP, OP ĽZ, PSK, OP VaI, NP Cesta na trh práce
Celkový rozpočet:	17 903 tis. EUR
Z toho výška RP:	1 687 tis. EUR

D. Prioritná oblasť „Zvyšovanie atraktivity územia a zlepšenie kvality a dostupnosti služieb“

Prioritná oblasť je zameraná na:

- využitie svojpomocnej výstavby bytov ako motivačného nástroja na vstup na trh práce a stabilizáciu pracovnej sily,
- podpora projektov nájomného bývania s využitím kapacít podnikov sociálnej ekonomiky,
- zlepšenie dostupnosti verejnej infraštruktúry.

Popis kľúčových aktivít

Opatrenie 12. - Dva pilotné programy svojpomocnej výstavby sociálneho bývania pre aktívnych

- programy založené na využití bývania ako motivačného faktora na vstup na formálny trh práce,
- podpora schopnosti kumulácie úspor a potenciálu splácať mikropôžičky,
- princíp svojpomocnej výstavby a obnovy bývania s väzbou na získavanie zručností pre trh práce a využitie kapacít subjektov sociálnej ekonomiky,
- posúdenie možností využiť produkty poľnohospodárskej výroby na výstavbu budov,
- výstavba bytových jednotiek v dvoch pilotných projektoch.

Opatrenie 13. - Projekt svojpomocnej výstavby bytových jednotiek pre mladé rodiny

Cieľom projektu je podpora svojpomocnej výstavby bytových jednotiek pre mladé rodiny a ich stabilizácia v regióne.

Opatrenie 14. - Podpora projektov nájomných bytov pre mladých ľudí

- zabezpečenie obecných nájomných bytov určených pre mladých ľudí,
- stabilizácia pracovnej sily s využitím kapacít subjektov sociálnej ekonomiky.

Opatrenie 15. - Tri centrá integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti a dve okresné integrované koncepcie/politiky

Vybudovanie a rekonštrukcia centier v rámci okresnej siete integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti (Kežmarok – Spišská Belá – Spišská Stará Ves) a siete satelitných bodov zdravotnej a sociálnej starostlivosti v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti a zdravotným rizikom. Regionálne preferované sú centrá v Kežmarku, Spišskej Belej a Spišskej Starej Vsi. Vo väzbe na podopatrenie 1.1 Výbor pre rozvoj okresu Kežmarok iniciuje spracovanie dvoch integrovaných koncepcií/politik ako stredno a dlhodobých plánovacích dokumentov na úrovni okresu - v oblasti sociálnych služieb a v oblasti zdravotnej starostlivosti a podpory zdravia.

Intervencia je čiastočnou súčasťou IROP, Investičnej priority č. 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, Špecifický cieľ č. 2.1.2. MZ SR v rámci realizácie IROP už v súčasnosti spolupracuje s mestami v regióne a príslušnými VÚC na plánovaní a príprave intervencií v súlade so schválenými RIUS. Centrá budú integrovať funkciu zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti a podpory zdravia.

Koncepcné dokumenty detailne zanalyzujú existujúcu sociálnu a zdravotnú situáciu obyvateľstva a jej trendy vrátane hygienicko-epidemiologickej situácie a vyhodnotenia rizík, existujúce pokrytie územia službami, analýzu poskytovateľov služieb, ich rozvojové potreby a súčasné a budúce potreby územia a navrhnu kľúčové okresné politiky zdravia a sociálnych služieb smerujúce k integrovanej a komunitne orientovanej starostlivosti o občana. Ďalej navrhnu konkrétne opatrenia a realizačné projekty ako predpoklad stabilizácie sociálnej a zdravotnej situácie obyvateľstva a riešenia sociálnych nerovností vrátane eliminácie dôsledkov chudoby predovšetkým u marginalizovaných skupín obyvateľstva ako významného faktoru ich novej udržateľnej zamestnateľnosti. Dokumenty navrhnu implementačný rámec pre koordináciu aktérov na úrovni okresu a širšieho regiónu a navrhnu priemet strategických dokumentov v oblasti zdravia a sociálnych služieb relevantných organizácií na medzinárodnej, európskej, národnej a regionálnej úrovni v podobe konkrétnych opatrení vrátane návrhu možností financovania projektových aktivít z EŠIF a iných verejných a súkromných zdrojov.

Kľúčoví partneri (**gestor**): mestá Kežmarok, Spišská Belá a Spišská Stará Ves, PSK, MZ SR, MPSVR SR, sociálno-ekonomickí partneri

Termín: 2016 – 2020

Opatrenie 16. - Stavby ciest I. triedy – I/67, I/66, I/77 Rožňava – Bardejov, vrátane úseku Veľká Lomnica – Kežmarok

Podopatrenie 16.1 Z začať verejné obstarávanie na štúdiu realizovateľnosti stavby ciest I. triedy – I/67, I/66, I/77 Rožňava – Bardejov, vrátane úseku Veľká Lomnica – Kežmarok.

Kľúčoví partneri (**gestor**): MDVRR SR, SSC

Termín: 2016 – 2020

Podopatrenie 16.2 pokračovať v ďalšej príprave stavby I/66 Poprad – Kežmarok II. etapa na základe výsledkov štúdie realizovateľnosti.

Kľúčoví partneri (**gestor**): MDVRR SR, SSC

Termín: 2016 – 2020

Opatrenie 17. - Projekty zlepšenia kvality a dostupnosti verejných služieb

Tieto projekty sú zamerané na zvýšenie atraktívnosti regiónu pre život, cestovný ruch a podnikanie a tým stabilizáciu kapitálu a pracovných miest v ňom.

Projekty sú zamerané na:

- a) vybudovanie centier integrovaných verejných služieb v strediskových obciach (sociálne a terénne služby, komunitné centrá, verejná správa a služby úradu práce, poštové a iné služby),
- b) rozvoj verejnej infraštruktúry pre podporu stredísk cestovného ruchu a ich dostupnosť (dopravné prepojenie ubytovacích kapacít s areálmi cestovného ruchu, zvlášť lyžiarskymi centrami v Zamagurí,
- c) Modernizácia zdravotníckych zariadení– Rozšírenie a modernizácia Zariadenia sociálnych služieb v Spišskej Belej – ZOS Strážky; Rekonštrukcia objektu Zariadenie pre seniorov Kežmarok,
- d) environmentálna infraštruktúra, verejné služby a adaptačné opatrenia na zmeny klímy v intravilánoch obcí a projekty s preferovaným využitím lokálnej pracovnej sily v spolupráci s MŽP SR, SVP, ŠOP SR, správcami tokov a pod.,
- e) podpora modernizácie cestnej infraštruktúry a rozvoja účelových cyklotrás.

Termín: 2016-2020

Opatrenie 18. - Príprava územia

Majetková, technická, územno-plánovacia a infraštruktúrna príprava území na bytovú výstavbu a investície spojené s tvorbou pracovných príležitostí.

Podopatrenie 18.1 Zabezpečiť zmenu kritérií posudzovania žiadostí o poskytnutie dotácií na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obciam tak, aby bol na zabezpečenie vyrovnávania regionálnych rozdielov zohľadnený zámer podpory rozvoja najmenej rozvinutých okresov.

Kľúčoví partneri (**gestor**): MDVRR SR

Termín: 2016 – 2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti D. Zvyšovanie atraktivity územia a zlepšenie kvality a dostupnosti služieb

Predpokladané zdroje financovania:	RP, ŠFRB, obce, IROP, ERDF – Európska územná spolupráca, OP IZ, súkromné zdroje, NP Cesta na trh práce, MDV SR, mesto Kežmarok
Celkový rozpočet:	8 438 tis. EUR
Z toho výška RP:	1 728 tis. EUR

E. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni PSK

PSK vytvorí **Radu pre hospodársky rozvoj PSK ako platformu pre riešenie kľúčových problémov hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja**. Ciele Rady pre hospodársky rozvoj PSK:

- posilnenie odborných kapacít v miestnej správe v oblasti prípravy projektov a navrhovanie opatrení v oblasti rozvoja kapacít územnej samosprávy pre dosiahnutie kľúčových cieľov hospodárskeho a sociálneho rozvoja,
- vytvorenie podmienok na realizáciu úloh vyplývajúcich z Akčného plánu v oblasti stredného školstva v najmenej rozvinutých okresoch,
- prehodnotenie nastavenia zamerania stredného školstva najmä so zameraním na potreby okresu Kežmarok.

PSK iniciuje zaradenie jednotlivých prioritných projektov Akčného plánu do Regionálnej integrovanej územnej stratégie prostredníctvom Rady partnerstva na úrovni VÚC.

F. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni štátu

Pre úspešnú realizáciu Akčného plánu je potrebné nad rámec uznesenia vlády SR prijať nasledujúce systémové opatrenia na úrovni štátnej správy:

Odporúčania pre monitorovacie výbory pre operačné programy financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov vo vzťahu k poskytovaniu pomoci pre najmenej rozvinuté okresy

- Prijat' opatrenia na podporu realizácie Akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov prostredníctvom zdrojov z EŠIF:
 - iniciovať rozhodnutia Monitorovacích výborov o zvýhodnení jednotlivých projektov Akčných plánov pri hodnotení žiadostí o ich finančnú podporu z EŠIF a programu cezhraničnej spolupráce v bodovom hodnotení,
 - zmeniť podmienky realizácie projektov s podporou európskych štrukturálnych a investičných fondov a programu cezhraničnej spolupráce zaradených do Akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov v príručkách pre prijímateľov pomoci tak, aby zohľadňovali dobrovoľne prijaté záväzky na uplatňovanie prvkov sociálneho verejného obstarávania, predovšetkým pokiaľ ide o projekty s verejným využitím,
 - iniciovať národné projekty, resp. tzv. globálne granty v rámci jednotlivých operačných programov zahrňujúce najmenej rozvinuté okresy ako implementačné územie modelových riešení,

- preskúmať ďalšie možnosti zvýhodnenia žiadateľov z najmenej rozvinutých okresov o poskytnutie prostriedkov pomoci z európskych štrukturálnych a investičných fondov v súlade s usmerneniami európskych štrukturálnych a investičných fondov.

V programovom období 2014-2020 existujú príklady tzv. dobrej praxe. Osobitne ide o OP Kvalita životného prostredia, Integrovaný regionálny OP ako aj OP Ľudské zdroje. Tzv. dobrá prax zahŕňa uplatňovanie bodového zvýhodnenia projektov z najmenej rozvinutých okresov pri tvorbe hodnotiacich a výberových kritérií, začlenenie projektov z NRO do RIUS, vyhlasovanie výziev zacielených na prijímateľov z NRO, využívanie dvojkoľového schvaľovacieho procesu ako aj prípravu národných projektov zameraných na odstraňovanie príčin, ktoré majú za následok zaostávanie týchto okresov.

- **Odporúčanie vo veci zohľadnenia najmenej rozvinutých okresov pri hodnotení a výbere projektov**

Zabezpečiť v súlade s § 4 ods. 3 zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prostredníctvom monitorovacích výborov operačných programov zohľadnenie potrieb najmenej rozvinutého okresu, najmä pri tvorbe a predkladaní návrhov hodnotiacich a výberových kritérií, ako aj pri schvaľovaní zámerov národných projektov: do návrhu hodnotiacich a výberových kritérií zapracovať bodové zvýhodnenie projektov z najmenej rozvinutého okresu; v prípade implementácie operačných programov prostredníctvom integrovaných územných investícií zabezpečiť začlenenie projektov z najmenej rozvinutého okresu do regionálnych investičných územných stratégií.

Okresné úrady

Vytvoriť pracovnú skupinu na prehodnotenie právnych predpisov upravujúcich problematiku hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja regiónov a obcí s cieľom implementovať do právneho poriadku úlohy okresných úradov pri realizácii úloh z Akčných plánov najmenej rozvinutých okresov.

Verejné obstarávanie

Vypracovať legislatívne návrhy a metodické usmernenia pre samosprávy na zabezpečenie realizácie spoločensky zodpovedného obstarávania tovarov a služieb od regionálnych producentov a poskytovateľov, vrátane implementácie prioritných programov a aktivít Akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov.

Subjekty sociálnej ekonomiky

Metodické usmernenie samospráv a iných subjektov pri zakladaní a manažmente subjektov sociálnej ekonomiky. Toto opatrenie je súčasťou pripravovanej aktivity MPSVR SR v rámci Centier podpory sociálneho podnikania.

Stredné školy

Legislatívne úpravy nevyhnutné na zabránenie predčasného opúšťania systému vzdelávania 16-ročnými žiakmi pred ukončením vzdelávacieho cyklu (napr. z dvojročnej profesijnej prípravy do systému sociálnej podpory po prvom roku štúdia).

Pôdohospodárstvo

- Urýchliť komasáciu pôdy a konsolidáciu vlastníckych vzťahov k pôde.
- Pri tvorbe kritérií a vyhodnocovaní žiadostí o prenájom poľnohospodárskej pôdy v správe Slovenského pozemkového fondu zo strany úspešných žiadateľov o nenávratný finančný príspevok podľa podopatrenia 6.1 „Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov“ prioritne zohľadňovať žiadateľov z najmenej rozvinutého okresu.
- Zvýšiť protieróznú a protipovodňovú ochranu lesných pozemkov, ktoré sú v správe štátnych organizácií lesného hospodárstva, formou realizácie lesníckych činností a revitalizácie hydromelioračného majetku v správe štátneho podniku Hydromeliorácie v okrese Kežmarok, s využitím uchádzačov o zamestnanie evidovaných na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Kežmarku.

Podporiť realizáciu investícií Akčného plánu prostredníctvom podpory spracovania územnoplánovacej dokumentácie.

Informácie

Zabezpečiť dostupnosť štatistických údajov na realizáciu navrhovaných opatrení (napr. údajov zo SOBD 2011 – ŠÚ SR, registra LPIS – VÚPOP, hraníc lesnej pôdy – NLC).

Finančná podpora

V rámci aktivít Slovenského investičného holdingu vytvoriť špecifické podmienky pre financovanie aktivít regionálneho rozvoja podporujúcich naplnenie cieľov Akčného plánu, najmä projektov tvorby pracovných príležitostí a projektov produktových inovácií.

Hraničný prechod

Posúdiť možnosti otvorenia hraničného priechodu pre kamiónovú dopravu pre poľsko-slovenský Tatranský región v rámci spracovania štúdií realizovateľnosti „I/68 Mníšek nad Popradom – Prešov“ a „I/67, I/66, I/67 Rožňava – Bardejov“.

MRK

Zabezpečiť účasť obcí Výborná a Jurské v národných projektoch zameraných na rozvoj sociálnych služieb realizovaných MPSVR SR.

Centrá integrovanej zdravotnej starostlivosti

Vybudovať a rekonštruovať infraštruktúru za účelom etablovania centier integrovanej zdravotnej starostlivosti v rámci okresnej siete integrovanej a sociálnej starostlivosti (Kežmarok – Spišská Belá – Spišská Stará Ves) v rámci IROP podľa pravidiel implementácie EŠIF v prípade, že budú predložené a schválené príslušné projekt.

G. Zdroje financovania

Z celkovej odhadovanej finančnej investície v rokoch 2016 – 2020 vo výške minimálne 52 miliónov eur sa predpokladá krytie z verejných zdrojov vo výške cca 44 miliónov eur, z toho 4 milióny eur formou regionálneho príspevku podľa § 8 zákona č. 336/2015 Z. z., z toho 2 milióny eur v roku 2016, 1,06 miliónov eur v roku 2017, 550 tisíc eur v roku 2018 a spolu 390 tisíc eur v rokoch 2019 – 2020. Krytie jednotlivých aktivít poskytnutím regionálneho príspevku, počas troch rokov, je uvedené v tabuľke č. 9 tohto materiálu. Zabezpečenie zvyšných financií sa predpokladá aktivitami okresu prostredníctvom výziev príslušných operačných programov a zo súkromných zdrojov.

Všetky sumy uvádzané pri jednotlivých opatreniach sú indikatívne a budú detailne špecifikované až v rámci procesu realizácie opatrení. Úspešnosť aktivít závisí od predloženia a schválenia príslušných projektov v súlade s podmienkami operačných programov, ako aj od rozsahu zapojenia súkromných zdrojov.

Prijímateľmi podpory RP sú subjekty podľa zákona č. 336/2015 Z. z.

V prípade, že opatrenie Akčného plánu bude financované z verejných zdrojov a bude smerovať subjektom vykonávajúcim hospodársku činnosť, bude posudzované a realizované podľa osobitných predpisov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci.

Tabuľka č. 9 Poskytnutie regionálneho príspevku pre okres Kežmarok (v tisíci eur)

Návrh rozdelenia Regionálneho príspevku v tis. EUR a vytvorenie pracovných miest							
Prioritná oblasť	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu (v tis. EUR)	Vytvorené pracovné miesta
A. Systémové opatrenia na úrovni okresu	70	280	220	200	200	970	50
B. Prioritná oblasť Podpora regionálnej ekonomiky a inovácii	475					475	1500
C. Prioritná oblasť Podpora rozvoja ľudského kapitálu	937	250	400	50	50	1687	100
D. Prioritná oblasť Zvyšovanie atraktivity územia a zlepšenie kvality	518	200	110	450	450	1728	350

a dostupnosti služieb							
Spolu	2000	730	730	700	700	4860	2000

V. Program monitorovania a hodnotenie dosiahnutého pokroku

Implementácia Akčného plánu je monitorovaná Radou pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu Kežmarok na základe odporúčaní a pravidelných správ skupiny expertov. Rada pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu Kežmarok sa schádza podľa potreby, najmenej však 2-krát ročne, aby vyhodnotila dosiahnutý pokrok, prijala potrebné odporúčania pre pokračovanie implementácie plánu a predložila návrhy a odporúčania ministrovi DVRR SR na zmenu príslušného uznesenia.

Monitorovanie a hodnotenie plnenia Akčného plánu bude realizované prostredníctvom hodnotenia dosahovania stanovených ukazovateľov očakávaného výsledku aktivít Akčného plánu v oblasti rastu zamestnanosti, podpory regionálnej a lokálnej ekonomiky a inovácií, rozvoja ľudského kapitálu, zvyšovania atraktivity územia a zlepšenia kvality a dostupnosti služieb. Podpora vytvárania dlhodobého potenciálu pre hospodársky rast a zamestnanosť územia by v rámci implementácie každého Akčného plánu mala byť monitorovaná a hodnotená na základe relevantných výsledkových ukazovateľov (napr. počet nezamestnaných ľudí, ktorí sa umiestnili na trhu práce v odvetví na ktoré boli rekvalifikovaní a udržali si v tomto odvetví prácu po dobu najmenej 2 roky, alebo počet podporených podnikateľských subjektov, ktoré vytvorili najmenej 10 nových pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných ľudí po dobu najmenej 3 roky, atď.).

Konkrétne výsledkové ukazovatele monitorovania a hodnotenia stanoví Rada pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu Kežmarok následne po schválení Akčného plánu vládou SR, a to v súlade s ukazovateľmi stanovenými pre monitorovanie a hodnotenie programov EŠIF.

VI. Integrácia existujúcich programov

Vláda Slovenskej republiky svojím uznesením z 26. augusta 2015 č. 476 k návrhu zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov zároveň uložila príslušným ministrom rozsiahly súbor úloh zameraných na podporu najmenej rozvinutých okresov.

Ide konkrétne tieto úlohy, plnenie ktorých bude mimoriadne významné aj pre okres Kežmarok:

- zabezpečiť v rámci EŠIF možnosť nastavenia osobitných výziev pre žiadateľov z NRO, alebo pridelovania bodov v rámci hodnotiacich a výberových kritérií podľa miery rozvinutosti regiónov v procese schvaľovania žiadostí o nenávratný finančný príspevok (C1),

- využívať v maximálnej možnej miere možnosti zálohových platieb a predfinancovania v súlade so Systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014-2020 (C2),
- zabezpečiť prípravu schémy na podporu nových a začínajúcich MSP v NRO prostredníctvom Operačného programu Výskum a inovácie formou nenávratnej finančnej pomoci s dôrazom na znevýhodnené sociálne skupiny (C4),
- realizovať opatrenia na zvýšenie využívania finančných a nefinančných nástrojov SBA na podporu podnikania v NRO (C5),
- realizovať opatrenia na podporu zapájania verejného sektora NRO do projektov medziregionálnej spolupráce (C6),
- zabezpečiť, aby v NRO bola na obstaranie nájomných bytov možnosť poskytnúť dotáciu pri bytoch bežného štandardu až do výšky 50 % a pri bytoch nižšieho štandardu až do výšky 85 % z oprávnených nákladov (C7),
- zabezpečiť vypracovanie kritéria, podľa ktorého žiadosti o poskytnutie dotácií na rozvoj bývania predložené mestami a obcami z NRO získajú pozitívne hodnotenie vo výške +100 bodov (C8),
- zohľadňovať žiadosti o úvery zo ŠFRB z NRO tak, aby v prípade poskytnutia úveru bol mestám a obciam pri obstarávaní nájomných bytov poskytnutý úver s nulovou úrokovou sadzbou (C9),
- zabezpečiť začatie verejného obstarávania projektovej dokumentácie a zabezpečiť zaradenie realizácie rekonštrukcie pošty Kežmarok do investičného plánu Slovenskej pošty, a. s. a zabezpečiť začatie realizácie rekonštrukcie pošty Kežmarok (C10 a C11),
- zabezpečiť spracovanie návrhu na preklasifikovanie cestného prepojenia miest Košice – Spišská Nová Ves – Spišský Štvrtok – Kežmarok na cestu I. triedy (C13),
- podporiť vypracovanie projektových dokumentácií potrebných k výstavbe cyklistických komunikácií v NRO (C15),
- podporovať v NRO zriaďovanie a prevádzku turistických autobusov (spojov) spájajúcich strediská cestovného ruchu, vydávanie turistických zľavových kariet, výstavbu a rekonštrukciu ciest a parkovísk smerujúcich do stredísk cestovného ruchu, propagáciu a prezentáciu atraktivít a aktivít cestovného ruchu realizovaných prostredníctvom samospráv a neziskových organizácií (C16),
- zabezpečiť prípravu národného projektu Cesta na trh práce pozostávajúceho z aktivít: (1) Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov – pre nezamestnaných už od 3 mesiacov sa poskytne finančný príspevok vo výške 95 % ceny práce, maximálne 540,80 eur a príspevok na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s výkonom práce, (2) Podpora vytvárania pracovných miest u zamestnávateľov – podpora 80 % ceny práce do maximálnej výšky 540,80 eur počas 12 mesiacov, alebo – v prípade verejnoprospešných podnikov na dobu 18 mesiacov, (3) Zamestnám sa sám v poľnohospodárskej prvovýrobe – príspevok pre UoZ, ktorí začnú podnikat' ako SZČO, v maximálnej výške 5 600 eur, (4) Poskytovanie príspevku na dochádzanie za prácou po dobu 12 mesiacov v závislosti od vzdialenosti od miesta bydliska, (5) Poskytovanie individualizovaných služieb pre UoZ posilnením personálnych kapacít odborných poradcov na úradoch práce (C18),

- zabezpečiť vyhlásenie dopytového projektu na podporu regionálnej a lokálnej zamestnanosti – dotácie na časť mzdových nákladov a podpora, poradenstvo a vedenie pri zakladaní a prevádzkovaní subjektov sociálnej ekonomiky (C19),
- zabezpečiť informačné a vzdelávacie aktivity (v oblasti životného prostredia) pre obce a ostatných partnerov územnej spolupráce za účelom rozvoja regiónov (C24),
- zabezpečiť realizáciu projektov a aktivít v oblasti vodného hospodárstva v NRO (C25),
- zabezpečiť realizáciu projektov v oblasti životného prostredia v NRO, a to najmä: odstraňovanie invazívnych druhov rastlín; podporu zelenej infraštruktúry v krajine; podporu zachovania biodiverzity a funkčnosti ekosystémov; manažmentu biotopov; starostlivosti o mestskú zeleň; pomocných prác pri odstraňovaní nelegálnych skládok odpadu; pomocných aktivítach a činnostiach pri budovaní a údržbe náučných chodníkov, poskytovania služieb v informačných centrách, pri budovaní geoparkov a projektov ekologického cestovného ruchu (vrátane cezhraničných projektov) (C26),
- zabezpečiť uplatňovanie schémy štátnej pomoci pre zamestnávanie znevýhodnených a značne znevýhodnených osôb v oblasti pôdohospodárstva (C27),
- umožniť prenájom poľnohospodárskej pôdy v správe SPF pre mladých, začínajúcich, poľnohospodárskych podnikateľov, v zmysle Konceptie podpory pre malých, mladých a rodinných farmárov (C28),
- poskytnúť súčinnosť obciam a ďalším subjektom územnej samosprávy pri odovzdávaní znalostí, skúseností a transfere špecifického know-how v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka v NRO (C29),
- vytvoriť podmienky na zapojenie uchádzačov o zamestnanie, predovšetkým v NRO, do prác na čistení a základnej obnove hydromelioračných kanálov a priepustov v správe štátneho podniku Hydromeliorácie, ktoré nebudú súčasťou investičného projektu revitalizácie hydromelioračných sústav (C30),
- vytvoriť podmienky na zapojenie uchádzačov o zamestnanie, predovšetkým v NRO, do prác na úprave drobných vodných tokov a na výkone pomocných prác pri prebierkach a pri čistkách lesov v správe štátneho podniku Lesy SR (C31),
- zabezpečiť podporu tvorby elokovaných pracovísk stredných odborných škôl v NRO, ktoré zvyšujú začlenenie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia do ďalšieho výchovno-vzdelávacieho procesu a zvyšujú uplatniteľnosť absolventov na trhu práce (C32),
- zabezpečiť podporu zapájania základných a stredných škôl do národných projektov z OP ĽZ, najmä so zreteľom na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v NRO (C33),
- pripraviť zvýšenie paušálu na žiaka v systéme duálneho vzdelávania pre NRO (C34),
- zohľadniť NRO pre pilotovanie národných projektov z OP ĽZ na podporu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (C35),
- zohľadniť odstraňovanie havarijných stavov na školách v NRO (C37),
- zabezpečiť zvýšenie dotácie na žiaka pre využívanie rekreačných zariadení v NRO o 50 eur (C38),
- umiestňovať verejné investície do NRO (D1).

Zoznam skratiek

COVaP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
ERDF	European Regional Development Fund (Európsky fond regionálneho rozvoja)
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
FO	fyzické osoby
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
MAS	Miestna akčná skupina
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MŠ	materská škola
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NP	Národný projekt
NLC	Národné lesnícke centrum
NRO	Najmenej rozvinutý okres
OP	Operačný program
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP LZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP VaI	Operačný program Výskum a inovácie
PO	právnické osoby
PRV	Program rozvoja vidieka
PSK	Prešovský samosprávny kraj
RIS	Regionálne informačné stredisko
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
RP	regionálny príspevok
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SBA	Slovak Business Agency
SIEA	Slovenská inovačná energetická agentúra
SIH	Slovenský investičný holding
SOŠ	Stredná odborná škola
SPF	Slovenský pozemkový fond
SR	Slovenská republika
SSC	Slovenská správa ciest

SŠ	stredná škola
SÚS –	subjekty územnej spolupráce
SVP	Slovenský vodohospodársky podnik
SZČO	samostatne zárobkovo činná osoba
SZČ	samostatná zárobková činnosť
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
ŠR	štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ÚGKK SR	Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
UoZ	uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚPSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	vyšší územný celok
ZOS	zariadenie opatrovateľskej služby
ZUŠ	základná umelecká škola